

Pålæg til benzinselskaber om ændring af forhandlerkontrakter

Monopoltilsynet har den 25. oktober 1979 meddelt pålæg til de 7 største olieselskaber herhjemme (Esso, Shell, Gulf, BP, Mobil, Texaco og Chevron) om at ophæve en række konkurrencebegrænsende bestemmelser i kontrakterne med selvstændige benzinforhandlere. Endvidere er for forpagtere af selskabsejede stationer meddelt accept af nogle ændringer i forpagterkontrakterne.

Tilsynet har foretaget en undersøgelse af de samhandelsbetingelser, som olieselskaberne anvender, dels i kontrakter med de forhandlere, der selv ejer benzinstationen, dels i kontrakter med forpagterne.

På en række punkter fandt tilsynet bestemmelserne urimelige. Eksempelvis har kontrakterne med selvstændige forhandlere tit en løbetid, på 15–20 år og undertiden endnu længere. Selskaberne sikrer ofte deres interesser ved tinglysning af servitutter, der kan have en længere løbetid, og også på anden måde kan være videregående (f.eks. i vareområde) end selve kontrakten. Forpagtere kan ligeledes ofte opsiges med ganske kort varsel.

Det er også almindeligt, at forhandlerne og forpagterne har pligt til at aftage hele deres forbrug både af motorbrændstof og af andre varer – undertiden også kioskvarer m.v. – fra selskabet, ligesom der i nogle tilfælde er fastsat åbningstider for stationen samt minimumssalg.

Om disse og flere andre bestemmelser har tilsynet forhandlet med olieselskaberne og Centralforeningen af Benzinforhandlere i Danmark. Forhandlingerne førte til, at selskaberne udarbejdede nye »Retningslinjer for vilkår for salg af motorbrændstoffer m.v.« med lempelser af de tidligere bestemmelser på en række punkter. De nye retningslinjer var væsentligst et resultat af forhandlingerne mellem olieselskaberne og centralforeningen, men tilsynet fandt, at de sta-

dig indeholdt bestemmelser, der gjorde dem betænkelige ud fra et erhvervsfrihedssynspunkt. Dette gjaldt især de lange uopsigelige tidsbindinger for forhandlere, der var videregående end rimeligt til varetagelse af selskabernes investeringer. Tilsvarende indskrænkede tidsbindingerne forhandlerens erhvervsfrihed på urimelig måde.

Efter en drøftelse af sagen i monopolrådet besluttedes det, at de nye retningslinjer indtil videre kan accepteres for så vidt angår forpagtningskontrakterne.

Dette vil medføre, at forpagterne sikres længere opsigelsesvarsler i takt med det antal år, forpagtningen har varet. Endvidere sikres de en større frihed i valg af varesortiment.

Med hensyn til kontrakterne med de selvstændige forhandlere besluttedes det – da der ikke havde kunnet opnås et rimeligt forhandlingsresultat på dette område – at udstede et pålæg til de 7 selskaber i henhold til monopollovens § 12, stk. 2 og 4. Pålægget går ud på følgende:

1. Bestemmelserne om varebindinger for selvstændige forhandlere må højst omfatte selskabets motorbrændstoffer og smøreolier.
2. Bestemmelserne i låne- og forhandlerkontrakter om uopsigelighed for forhandlere skal ophæves.
3. Tinglyste servitutter om varbindinger på forhandlerejede ejendomme skal ophæves ved kontraktsophør.
4. Kontraktbestemmelser for forhandlere om åbningstid og minimumssalg samt konkurrenceklausuler vedrørende tid og sted skal ophæves.

For både forpagter- og forhandlerkontraktens vedkommende er det fastsat, at pålægget skal efterkommes for bestående kontrakter inden 2 år og for nye kontrakter fra 1. juli 1980.